

Velja po pošti: ==

za celo leto naprej . K 28.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6-50
za en mesec " " 2-20
za Nemčijo celoletno " 29.—
za ostalo inozemstvo " 35.—

V Ljubljani na dom: ==

za celo leto naprej . K 24.—
za pol leta " " 12.—
za četrt leta " " 6.—
za en mesec " " 2.—

V upravljanju prejeman mesečno K 1-70

SLOVENEK

Inserati: ==

Enostolpna petstvarsta (72 mm):
za enkrat po 15 "
za dvakrat " 13 "
za trikrat " 10 "
za večkrat primeren popust.

Poslano in rekl. notice: ==

enostolpna petstvarsta (72 mm)
30 vinarjev.

Izhaja: ==

vsak dan, izvenem nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. ==

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. —
Avstr. poštne hran. račun št. 24.797. Ogrske poštne
hran. račun št. 26.511. — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Vzroki in posledice.

(Izvirno poročilo »Slovenu« iz Zagreba.)

Imel sem priliko govoriti z enim prvih vodilnih hrvaških politikov o najnovejšem dogodku na Hrvaškem — o atentatu na kraljevega komisarja Cuvaja. Izrazil se je približno takole:

Politični atentati niso znani v hrvaški zgodovini. Hrvaška zgodovina pozna krute bane, pozna čase Ballassa in Hallerja, pozna zlovržno vladanje grofa Khuen Hedervarya, potem dobo Raucha, Tomašića, a nikjer sledu o tem, da bi kdorkoli posegel po orožju, da jih odstrani.

Po mojem globokem prepričanju so odločujoči faktorji hrvaški narod sedaj po sili dovedli do obupa — z lažmi, teptanjem zakona, justičnimi umori in izrabljanjem materialne sile proti pravici. Danes je v duši vsakega mladega Hrvata razvit proces, ki vodi v anarhijo.

Uradno časopisje in uradni krogi se zgražajo nad atentatom mladega Jukića, a koliko bolj bi se morali zgražati nad stokrat bolj nečloveškim postopanjem komisarja Cuvaja s političnimi nasprotniki. Nad Radićem je izvršen pravi justični umor. Ostalo je pet malih otročičev brez kruha in obleke, lačni in goli kličejo za svojim prehraniteljem. Se je li kdo ganil zanje? Kraljevi komisar je dal zapleniti notico, s katero se je priporočala papirna prodajalnica, katero vodi Radićeva žena, da preživi svoje otročiče, da ne umrjo lakote. Pojdite v to papirno prodajalnico v Jurišićevi ulici v Zagrebu, pa boste videli petletno dete, kako pomaga materi streči odjemalcem in pisati bloke.

Kje je tu človečnost?

Evo, kaplana Cvrkovića, ki že tretji mesec zdihuje v ječi kakor največji zločinec, zato, ker se je na Veliko noč pregrešil proti komisarjevi odredbi, da se ne sme govoriti o tem, da bo to stanje (komisarjat) kmalu prenehalo, katera odredba pa je izšla tri dni po Veliki noči! Preiskovalni sodnik dr. Krnić je predlagal, da se kaplan spusti na svobodo, ker nima nobenega povoda proti njemu postopati — toda do te svobode kaplan ne pride. Kje je tu človečnost?

Medtem ko komisar za drag denar profaja javna mesta — baje na korist svojemu volivnemu fondu — in uradnikom deli sirotinske žulje, se pa kmetom jemlje iz hiše zadnja kravica, da se poravnajo silne globe in bremena.

Ne morem dovolj glasno povdariti pred celim svetom, da se je Hrvate po sili dovedlo do obupa. Danes so najzmernejši elementi postali radikalni in stranka prava le za naporom vseh sil zadržuje narod od dogodkov, kakršni so se razvili l. 1883. in 1903. Pri nas od komisarjate sem vse vre in kipi.

Nam je znana namera naših neprijateljev, da bi se izlegla velika hrvaška veleizdajniška tožba. Pa težko bo za to najti material.

Tisti mladi ljudje, ki še pred pol letom niso hoteli vedeti za srbsko ime, so danes plamteči pristaši najradikalnejše srbofil-ske politike. To je poizvedel komisarjat. A doklej bo še pritiral ta sestav, si moremo misliti.

Komisariat kot tak bi še ne rodil takih posledic, ko bi bil v rokah poštenega vladarjevega zaupnika. Toda v rokah enega Cuvaja pomenja očitno provociranje hrvaškega naroda na atentate in ustajo.

POOSTREN POSLOVNIK OGRSKE ZBORNICE. — DEMONSTRACIJA V BUDIMPEŠTI. — REKRUTNA PREDLOGA NA OGRSKEM.

Predsednik ogrske zbornice je v včerajšnji popoldanski seji naznanil, da je za osem opozicijskih poslancev potekla izključilna doba 15 dni. Po honvednem ministrstvu predložena rekrutna predloga določa rekrutov za skupno armado 57.997, za honved pa 17.500 mož. K novačenju bodo pozvani leta 1891, 1890 in 1889 rojeni mladeniči. Vlada je predložila zakonski načrt, po katerem naj bi smel predsednik vsake ogrske zbornice odstraniti poslance, ki so izključeni s policijsko ali pa vojaško silo. Lukacs je pa zasebno izjavil, da se o tem načrtu ne bo razpravljalo, marveč da je hotel z njim le prestrašiti opozicijo. — Ko so včeraj popoldne korakali opozicijski poslanci v klub ljudske stranke, jih je spremljalo do 300 oseb, ki so klicale »Abzug Tisza!« Množico je policija in orožništvo razpodelo.

Državni zbor.

Dunaj, 19. junija.

Nova kriza.

Dobrota je sirota. Baron Heinold, sedanjí namestnik min. predsednika je, to je splošna sodba, nenavadno mir-

nega in spravljivega značaja. Vsem bi rad ustregel, ko bi bilo to odvisno samo od njegove dobre volje. Ko se mu je posrečilo pregovoriti Rusine, da so opustili obstrukcijo proti brambni reformi, izposloval jim je še posebno cesarjevo priznanje. In ker se je to zgodilo brez vednosti poljskega kluba in ministra Dlugosza, bil je vznemirjen in užaljen ves poljski tabor. Ze včeraj je baron Heinold zatrjeval Poljakom, da je cesar tudi njim hvaležen, ker so podali roko za nadaljna pogajanja z Rusini.

Toda te dobrohotne besede Poljakov niso pomirile. Danes dopoldne so soglasno sklenili, da baronu Heinoldu izrazijo nezaupanje in z njim pretrgajo vse zveze. Ako se danes ali jutri ne posreči sprava s Poljaki, bode vlada vladarju podala demisijo. Vlada pa ostane »in statu demissionis«, da bodo rešene brambna predloga in začasni proračun. Da je situacija jako resna, dokazuje tudi to, da posreduje knez Thun in predsednik gosposke zbornice knez Windischgrätz. Zbornica je skoraj prazna, ker preteča kriza je predmet vseh razgovorov izven zbornice.

Službena pragmatika.

Danes je zbornica tudi v tretjem branju sprejela službeno pragmatiko. Poročevalec Čeh je naglašal to, kar smo vedno zatrjevali. Zalostnim in potrtnim srcem je izjavil, da se bode zbornica še bavila s tem vprašanjem. Mnogim sklepom vlada ne pritrdi, in to je vzrok, da tudi gosposka zbornica zavrne te sklepe. Poročevalec priporoča, naj zbornica odkloni vse premišljene predloge glede slug. Sedaj pa naj kriče naši liberalci, da so »slovenski klerikalci« sovražniki uradnikov! Kaj imajo uradniki in sluge sedaj od liberalnih demagogov in kričarjev! Dr. Korošca so obličali z gnojnico, ker je z najboljšim namenom vzdrževal predloge, katerim ni ugovarjala vlada. Ko bi bili obveljali ti predlogi, mogla bi službena pragmatika stopiti v veljavo že s 1. julijem.

Brambni zakon.

Nato se je pričela glavna razprava o brambnem zakonu. Govorili so danes poročevalec dr. Sommer in Leuthner ter štirje drugi govorniki, med njimi Biankini in Zitnik. Oba sta se obširno bavila z razmerami v banovini. Več o tem po stenografičnem zapisniku. Ta teden bode glavna razprava končana. Prihodnji

teden utegne zbornica rešiti brambni zakon in proračunski provizorij. Dr. Zitnik je govoril v svojem imenu in ni zastopal mnenje Hrvaško-slovenskega kluba.

Za naše vinstvo.

Poslanci Jarc, Jankovič, Fon in Dublić so vložili v današnji seji nujni predlog, ki zahteva:

1. naj država zlasti ob vremenskih katastrofah odpisuje zapadle obroke posojil za obnovitev vinogradov in naj sploh odplačilo teh posojil raztegne na 50 let;

2. naj država bolj kakor dozdaj pospešuje združno organizacijo vinorejcev in naj zlasti z izdatno podporo vinariskim prodajalnim združenjem pomaga, da si osnujejo zadosten obratni kapital.

Predlog je prišel s podobnimi predlogi poslancev Schürfa in Kemetterja že danes na vrsto ter bodo naši poslanci prišli v kratkem do besede.

Konec male loterije — razredna loterija.

Loteristovke in z njimi pisatelje in zalagatelje sanjskih bukev čakajo hudi časi. Vlada je predložila zbornici zakon, naj se mala loterija odpravi in na njeno mesto uvede razredna loterija. Narodno-gospodarski odsek je ta zakon že sprejel in če ne bo posebnih in nenadnih ovir, ga zbornica utegne sprejeti, še predno se poda na počitnice. Govoriti o škodljivosti male loterije, o neumnih vražah, na katerih sloni njena veljava med ljudstvom, je odveč. Da je država kljub temu jo vzdrževala, je pripisati dejstvu, da je mala loterija donasala na leto do 18 milijonov kron. Toliše svote naš finančni minister, ki ne vé, odkod bi vzel denarja za državne potrebe, ne more zlepa pogrešiti, in zato je mala loterija živela dalje. Sedaj žigine polagoma, ne naenkrat. Vlada že sedaj izpraznjenih kolektur ne podeljuje nanovo, ampak jih opušča, kakor n. pr. pred kratkim v Brúxu. Mesto male loterije pa hoče vlada uvesti po vzgledih v drugih državah razredno loterijo, in sicer naj mala loterija preneha popolnoma takrat, ko bo nova razredna loterija donasala vsaj 20 milijonov kron na leto, oziroma najpogostneje v desetih letih, kakor je odsek sklenil.

Naj razložim načela razredne loterije. Po sedanjem vladnem načrtu, ki se bo pa pozneje seveda prilagodil pri-

LISTEK.

H. Sienkiewicz:

V peščenih puščavi.

Prevedel dr. Leopold Lénard.

(Dalje.)

Zaključek.

Radost v taboru kapitana Glana in doktorja Claryja ni imela mej, toda radovednost obeh Angležev je bila izpostavljena na težko poskušnjo. Kajti, ako poprej nikakor ni šlo v njuni glavi, kako sta otroka zamogla sama prepotovati ogromne puščave in pustinje, ki se razprostirajo med Nilom in Fašodo in tem krajem, kjer sta ju našla, sedaj že popolnoma nista mogla razumeti, kako je »mali Poljak«, kakor sta imenovala Stanka, ne samo to izpeljal, ampak se celo prikazal pred njima, kot vodnik cele karavane, oborožene z evropskim orožjem, s slonom, ki je nosil baldahin, s konji, šotori in z znatnimi potnimi potrebščinami. Kapitan je pri tem pogledu razprostrl roki in ponavljal neprenehoma: »Clary, mnogo sem že videl, toda takega dečka še nisem videl!« Dobri doktor je pa ponavljal z ne manjšim začudenjem:

»Deklico je iztrgal iz jetništva — in jo rešil!« — potem je pa tekel v šotor pogledat, kako se otroka imata in če dobro spita.

Otroka sta pa, ko sta se napila, najedla, preoblekla, položila spat in sta spala cel prihodnji dan; ljudje iz njune karavane istotako. Kapitan Glen je hotel poizvedeti o dogodkih potovanja in o Stankovih činih od Kalija, toda mladi Zamorec je samo odprl eno oko in odvrnil: »Veliki gospod zamore vse« — ter je spet zaspal. Slednjič je bilo treba odložiti vprašanja in poizvedovanja na prihodnje dni.

Med tem sta se oba prijatelja posvetovala, kako se vrniti v Mombaso. Prodrli sta itak dalje in preiskala več krajev, kakor jima je bilo naročeno, torej sta sklenila, da se vrnejo takoj. Kapitan je sicer zanimalo ono v zemljepisju neznano jezero, toda zmagal je ozir na zdravje otrok in želja, da ju izročita kar najhitreje skrbčelima očetoma. Vendar je pripomnil doktor, da se bo treba odpočiti na hladnih višinah gor Kenia ali Kilima-Ndžaro. Šele od tam sta tudi sklenila poslati prva sporočila očetoma in ju pozvati, naj prideta v Mombaso.

Vrnitev se je začela po primernem odpočitku in kopelji v toplem vrelcu šele tretji dan. Bil je to obenem dan

ločitve od Kalija. Stanko je prepričal deklico, da bi bilo od njune strani neke vrste samoljubstvo, ako bi ga hotela vzeti s seboj do morja, ali celo do Egipta. Rekel ji je, da v Egiptu ali celo na Angleškem, ne bo Kali nič drugega kot sluga, med tem ko, ako prevzame vlado nad svojim narodom, kot kralj lahko razširi in utrdi kristjanstvo, olika divje navade Vahimov in naredi iz njih ne samo omikane, ampak tudi dobre ljudi. Isto je več ali manj ponovil tudi Kaliju.

Pri tem slovesu se je prelilo mnogo solz, katerih se tudi Sanko ni sramoval, kajti on in Nelka sta preživela pri Kaliju toliko dobrih in hudih dni in oba sta se naučila ne samo ceniti njegovo pošteno srce, ampak sta ga tudi v resnici ljubila. Mladi Zamorec je dolgo ležal pri nogah svojega »Bvana Kubva« in dobrega »Mzimus«. Dvakrat se je vrnil, da bi še pogledal nanjo, toda slednjič je prišel trenotek ločitve in obe karavani sta odrinili vsaka proti drugi smeri.

Med potom se je začelo pripovedovanje o dogodkih dveh malih potnikov. Stanko, ki je bil nekoč nagnjen k bahavosti, se sedaj ni popolnoma nič bahal. Preveliko reči je dovršil, preveliko

nevarnosti prestal, preveč se je razvil, da ne bi mogel razumeti, da besede ne smejo biti večje od činov. Bilo je pa tudi samih činov dovolj, pa naj bi pripovedoval tudi kar najbolj skromno. Dan na dan so se ob času žgocih »belih ur« in pri večernem odpočitku pomikale pred očmi kapitana Glana in doktorja Claryja takorekoč slike dogodkov in slučajev, katere sta prestala otroka. Videla sta, kako so ju ugrabili iz Medinet el Fayuma, in strašno potovanje na velblodih skozi puščavo, Hartum in Omdurman podobna peklenu na zemlji in zlovrabnega Mahdija. Ko je Stanko povedal, kaj je odvrnil Mahdiju, ko ga je nagovarjal naj spremeni vero, sta oba prijatelja vstala in vsak je silno stisnil Stankovo desnico, potem je pa rekel kapitan:

»Mahdi že več ne živi!«

»Mahdi ne živi?« ponovil je Stanko začudeno.

»Da«, odvrnil je doktor. »Zadušil se je v lastni toščobi, ali z drugimi besedami, umrl je na srčni kapi, vlado za njim je pa prevzel Abdullahi.«

Nastalo je dolgo molčanje.

»Ha«, rekel je Stanko, »ni pričakoval, ko naju je pošiljal v smrt v Fašodo, da bo prej njega zadela smrt . . .« Za trenotek je dostavil:

dobljenim izkušnjam, se bode vršili vsako leto dve razredni loteriji. Vsaka loterija bo obsegala 80.000 srečk in 40.000 dobitkov, ki se bodo izplačevali brez vsakega odbitka. Razdeljena bo v pet razredov. Prvi razred bo obsegal n. pr. tele dobitke:

1 po	60.000 K
2 "	20.000 "
1 "	10.000 "
2 "	5000 "
5 "	2000 "
10 "	1000 "
20 "	500 "
25 "	400 "
85 "	200 "
1850 "	90 "

skupaj 2005 dobitkov . 323.500 K

Vrednost dobitkov se bo stopnjevala od razreda do razreda; v drugem jih bo 2000 za 448.500 K, v tretjem 2000 za 623.500 K, v četrtem 2000 za 754.900 kron. Najbolj vabljiv in zapeljiv pa bo peti razred, ki bo obsegal te dobitke:

1 premijo po . K	700.000
1 dobitok " . "	300.000
1 " " " " "	200.000
1 " " " " "	100.000
1 " " " " "	50.000
1 " " " " "	40.000
1 " " " " "	30.000
1 " " " " "	25.000
5 " " " " "	20.000
10 " " " " "	10.000
20 " " " " "	5000
150 " " " " "	2000
360 " " " " "	1000
1850 " " " " "	500
29.598 " " " " "	200

skupaj 32.000 dobitkov

in 1 premijo za skupaj K 9.249.600

Premijo dobi tisti, ki zadene v petem razredu zadnji dobitok za 2000 ali več kron. Prodajale se bodo cele, četrtinske in desetinske srečke. Čela srečka stane v vsakem razredu 40 K, četrtinska 10 K, desetinska 4 K. V 2.—5. razredu pa velja ta cena samo za tiste, ki se izkažejo, da so že igrali v prejšnjih razredih. Ko bi torej kdo hotel igrati v 4. razredu, v prejšnjih razredih pa ni igral, ga stane srečka 160 K. Ako kdo zadene najnižji dobitok, se more zamenjati srečka proti doplačilu vložkov že odigranih razredov. Drugih podrobnosti za sedaj ni treba navajati.

Kaj naj sodimo o razredni loteriji? Moralna ni s socialno-političnega stališča nič bolj kakor mala loterija. Razlikuje se od te le v tem, da je v mali loteriji igralo zlasti priprosto ljudstvo, v razredni loteriji bode pa igral zlasti srednji stan. Špekulacija bo tem strastnejša, ker je peti razred posebno vabljiv in zapeljiv. Res je sicer, da se bo razdelilo 70 odstotkov vplačanega denarja kot dobitke med igralce, a prežeti se ne sme dejstvo, da se bo igralo par deset milijonov več kakor sedaj, in to denarja, ki je doslej našel svojo pot največ v hranilnice. Je pač zopet zmagovala fiskalno stališče nad drugimi oziri tudi v odseku, ki je sprejel bistveno celo vladno predlogo. Dobro znamenje je edino to, da je bila sprejeta tudi dr. Krekova resolucija,

»Toda Abdullahi je še okrutnejši od Mahdija.«

»Zato so se pa tudi že začeli upori in klanje«, odvrnil je kapitan, »in celo poslopje, katero je postavil Mahdi, mora prej ali pozneje razpasti.«

»Kaj pa potem?«

»Anglija«, odvrnil je kapitan.¹

Med daljšim potovanjem je pripovedoval Stanko o potovanju v Fašodo, o smrti stare Dinah, o odhodu iz Fašode v neobljudene kraje in kako so iskali Smaina. Ko je prišel do dogodka, kako je ubil leva, potem pa Gebhra, Hamisa in oba Beduinca, ga je kapitan pretrgal samo z dvema besedama: »All right!«, potem je pa spet stisnil njegovo desnico in oba s Claryjem sta z vedno rastočim zanimanjem poslušala dalje: O udomačenju Kinga, o naselitvi v Krakovu, o Nelkini mrzlici, o Lindeju in o zmajih, katere sta izpuščala otroka z gor Karamoio. Doktorja, kateremu se je mala Nelka prikupljala vedno bolj, je tako prevzemalo pripovedovanje o nevarnosti, ki so ji grozile, da se je od časa do časa moral pokrepčati z nekaj požirki »brandy«, ko je pa jel Stanko pripovedovati, kako deklica malo da ni postala žrtev strašnega »vobo«, ali »abasanto«, je prijel deklico v naročje in je dolgo ni hotel izpustiti,

¹ Abdullahijevo gospodstvo je pa vendar trajalo deset let. Zadnji udarec je prizadel dervišem lord Kitschener, ki jih je v veliki in krvavi bitki iztrebil skoraj popolnoma, potem je pa velal do tal podreti Mahdijev grob.

naj vlada razprodajanja srečk ne poveri bankam, ker bi bila to prenevarna prilika zanje, da bi zapeljavale ljudi v borzne špekulacije.

KRIZA HEINOLD.

Včeraj ob 1. uri popoldne je bil minister Dlugosz pri cesarju v avdienci. Cesar je odklonil njegovo prošnjo za odstop in je izrazil priznanje ministru in Poljskemu kolu, ker zavzema v zbornici lojalno, cesarju udano stališče. Cesar je želel, da naj se njegova zahvala naznani Poljskemu kolu. Minister Dlugosz se je podal po avdienci, ki je trajala pol ure, k Stürgkhu in mu poročal o avdienci. Baron Heinold in Stürgkh sta povabila k sebi načelnika Poljskega kola, dr. Leona, in mu naznanila, da se izda cesarjevo lastno-ročno pismo ministru Dlugoszu, baron Heinold je pa izjavil, da ni nameraval žaliti ali briskirati mogočne poljske stranke. Posredoval je pri Poljakihi tudi češki namestnik knez Thun. Baje se mu je posrečilo pogladiti razburjene poljske valove. Pogajal se pa ni naravnost s Poljaki, marveč je nasproti nemškimi in češkimi voditeljem izjavil, da bi spravila sedanja ministrska križa nemško-češka pravna pogajanja v nevarnost. Ugleda velikih strank ne dvigne, če se zahteva glava nepriljubljenega ministra. Boj proti Heinoldu bi zdaj pomenjal tudi boj proti kroni, ki se je zavzela za spravo. Dr. Sylvester, dr. Frosz, dr. Fiedler in dr. Kramar so se nato spravili na načelnika Poljskega kola dr. Leona in ga obdelavali. Pomirjevalci so nato od vseh strani prigovarjali Poljakom, da naj odnehajo. Ob 6. uri zvečer je zborovala parlamentarna komisija Poljskega kola do pol 10. ure zvečer. Sklenili so sicer strogo tajnost, a tisti poslanci, ki so še včeraj zjutraj najbolj zabavljali čez Heinolda, so pa po konferenci izjavljali, da se mora zadeva izlepa poravnati.

ČEŠKO - NEMŠKA SPRAVA.

Češki namestnik knez Thun je došel včeraj na Dunaj, da pospeši pravna pogajanja med Čehi in Nemci. Na Dunaju se je vršila včeraj seja pravne odbora osmih oseb.

ČEŠKI KLUB IN BRAMBNA PREOSNOVA.

Češki klub je v svoji seji dne 19. t. m. sklenil z 41 proti 22 glasovom, da glasuje za brambno preosnovo. Klofač je nato predlagal, da naj se razpusti enotni Češki klub, klubovim načelnikom naj se pa naroči razpravljati o novih določilih za skupna posvetovanja v narodnih zadevah. Sledila je dolgotrajna razprava. Klofač je nato predlagal, da naj se smatra Češki klub kot razpuščen. Predlog je bil odklonjen z 39 proti 17 glasovom in se je sklenilo, da naj predsedstvo poravnava diference med večino in manjšino. Po seji so sklenili češki radikalc, da naznanijo pismeno svoj izstop iz češkega kluba.

KUNETICKI PRAŠKO NAMESTNIŠTVO NE PRIZNA POSLANSKE PRAVICE.

Češki namestnik knez Thun je priložil aktom o izvolitvi gospe Kunetické pismo, v katerem izjavlja, da volitev ni

kakor da bi se bal, da bi kakšna druga roparska zverina ne zagrozila njenemu življenju.

Kaj sta pa on in kapitan mislila o Stanku, sta najboljši dokaz dve brzojavki, ki sta jih dva tedna po prihodu k podnožju Kilema - Ndžaro poslala po nalašč za to najetih ljudeh v roke kapitanovega zastopnika v Mombasso z naročilom, da ju dalje odpošlje očetoma. Prva je bila sestavljena previdno iz strahu, da ne bi naredila presilnega vtiska in odposlana v Port-Said, ter je obsegala sledeče besede:

»Po zaslugi dečka ugodna novica o otrocih. Pridita v Mombasso.«

Druga je bila pa že popolnoma jasna z naslovom »Aden« in se je glasila:

»Otroka sta pri nas, — zdrava — deček junak.«

Na hladnih višinah pod Kilima-Ndžaro so se ustavili petnajst dni, ker je doktor Clary to zahteval z ozirom na Nelkino, pa tudi na Stankovo zdravje. Otroka sta iz cele duše občudovala to nebotično goro, ki ima vsa podnebja sveta. Njega dva vrhunca: Kibo in Kima-Venze sta bila podnevi večinoma pokrita z meglami. Toda kadar so se ob jasnih večerih megle naglo razpršile in ko so v zarji večernih svetil večni snegovi na Kima-Venze plameneli v rožnem blesku, med tem ko je bil že celi svet zavrt v mrak, je izgledala cela gora, kot razsvetljen oltar božji in roki obojih otrok sta se pri tem pogledu nehote sklepali k molitvi.

(Konec.)

Božena Kunetická je bila izvoljena v češki deželni zbor.

pravilna, ker po deželnem volilnem redu ženske nimajo pasivne volilne pravice.

RUSIJA IN ITALIJA.

Novi ruski poslanik v Rimu je izjavil poročevalcu »Corriera della sera«, da obstajajo med Rusijo in Italijo najboljše razmere, odkar so cara v Italiji tako pristržno sprejeli. Rusija je kljub nevtralnosti v sedanji vojski dokazala večkrat prijateljstvo. Tajni dogovori ne obstajajo. Razveseljivo je, ker se je razmerje Italije s Francijo izboljšalo. Glede na vojsko želi Rusija odkrito, da bi se mir kmalu sklenil, ker moti vojska mednarodni položaj in nevarnost radi zatvoritve Dardanel. Radi prve zatvoritve je imela ruska trgovina 12.000.000 rubljev škode.

ODSTOP SRBSKEGA PRAVOSODNEGA MINISTRA.

Srbski pravosodni minister je podal demisijo, ker skupščina ni hotela vzeti na znanje odgovora na interpelacijo o pomiloščenju nekega kaznjencea.

Izpred sodišča.

»MICA KOVAČEVA PILA, NIČ PLAČALA« ALI »LIBERALNI VOLILNI GULJAŽ«.

Včeraj se je pred ljubljanskim okr. sodiščem vršila razprava, ki je pokazala, s kakimi sredstvi se bori liberalna stranka pri volitvah. Leta 1909 so se vršile 30. junija občinske volitve v Mostah pri Ljubljani. Ob tej priliki so v gostilni soproge takratnega liberalnega župana Zakotnika napajali liberalni kolovodje volilce za žive in mrtve. Plačal pa nihče ni; Zakotnikova jim je zaupala, češ, saj so občinski možje. In tako je prišlo, da je vdova Zakotnikova, sedaj omožena Magistrova, tožila dva takratna kolovodja liberalne agencije Ivana Dolničarja, posestnika in gostilničarja, ter Matijo Peklaja, posestnika in gostilničarja, za 172 K in obresti, ki so jih na dan volitev zapili po naročilu imenovanih dveh na pijači in guljažu.

Priča Genovefa Kovač, 22letna delavka, je izpovedala, da je bila na dan volitev pomožna natakarka pri Zakot-

nikovih. Župan Zakotnik je ležal v postelji, ker se je pred nekaj dni ponesrečil. Matija Peklaj je ukazoval, komu se naj nosi guljaž ter si je tudi sam točil vino, kar mu pa ni pustila, nakar je rekel Peklaj: Saj bomo vse plačali. Ko so bile volitve končane, je tudi rekel Peklaj: Bo že vse plačano.

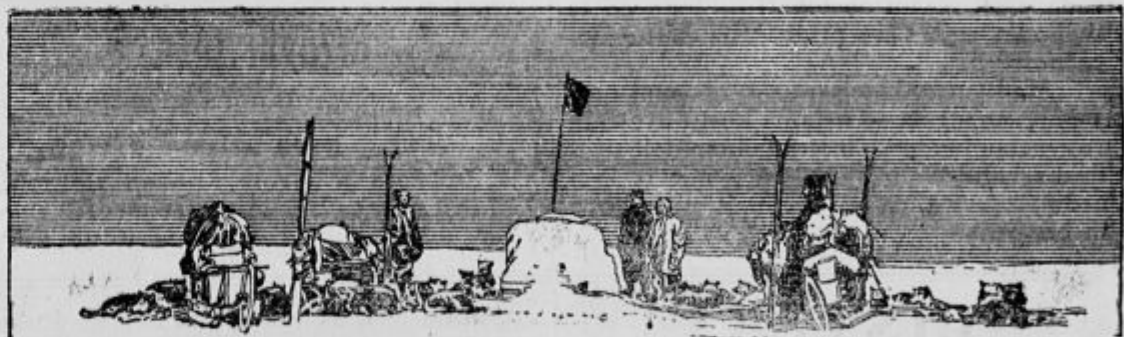
Priča Terezija Juvančič, vdova, je bila na dan volitev za kuharico pri Zakotnikovih. Peklaj je prišel celo v kuhinjo ter ji je še zajemalko iz rok vzel in rekel: »Dajte no našim ljudem, da bo zadosti«. Zvečer je rekel Peklaj: »Dajte račun, bomo plačali«. Eden izmed bratov Dolničarjev pa je rekel: »Danes ne bomo plačali, bomo že skupaj plačali«. Peklaj je priči celo rekel, naj si zapomni porcije. Ko ste natakariči zapili pijačo v ledenico, ker si je Peklaj sam točil, se je Ivan Dolničar hudoval, češ, da se mora dati njegovim pijača ter je pokazal dva moža, ki bode ta njegove pristaše označevala. Pričeval je še: »Kaj se bojite, da ne bomo plačali?«

Priča I. Zakotnik, posestnik in mestni tesarski mojster, je varuh otrok ranjkega moščanskega župana Zakotnika, ki se je v Moste priženil. Za gostilno se njegov brat ni nikoli zanimal ter jo je vedno vodila njegova žena. Njegov brat se je ponesrečil dne 21. junija, volitve so bile dne 30. junija 1909, umrl pa je 27. avgusta 1910.

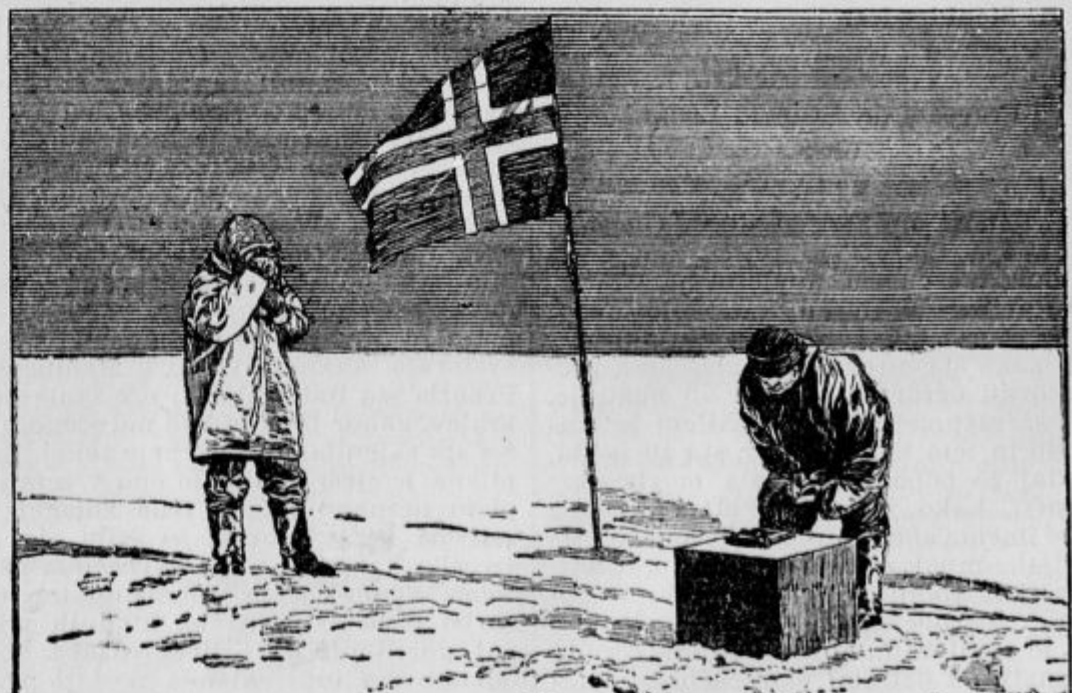
Priča Ana Potokar je bila na dan volitev za pomožno natakarko. Dotične ljudi, katerim so delili vino in jed zastoj, ji je pokazal neki gospod, o katerem ji je rekla Zakotnikova žena, da je Ivan Dolničar. Peklaj je nosil guljaž in je tudi sam točil. Rekel je: »Ne bojte se, bomo že nazadnje vse skupaj plačali.«

Priča Mihael Verovšek, uradnik ljubljanskega magistrata je izpovedal: Nekako teden dni pred volitvami je po naročilu osrednjega izvrševalnega odbora narodnonapredne stranke šel k ranjkemu Zakotniku, ki je tačas ležal bolan v postelji, z namenom, da poravnava vse račune, ki so jih povzročile volitve dne 30. junija. Vpričo tožnice je vprašal ranjkega Zakotnika za račun jedi in pijače. Zakotnik je nato odgovoril nekako tako-le: »To bomo pa že med seboj poravnali. Mi smo hvaležni izvrševalnemu odboru, da nam je plačal izvoške in vse drugo.« Dosti pozneje ga je tožnica prosila, naj posreduje pri Matiji Dolničarju radi plačila guljaža in pijače. Priči se je čudno zdelo, da stvar še ni poravnana, šel je k Matiji Dolničarju, ki je rekel, da bo stvar že uredil z go. Zakotnikovo. Koga pa je ranjki Zakotnik menil z besedami »med seboj«, ne ve. Njegovo mnenje je bilo, da bodo plačali izvolevali liberalni odborniki.

Priča Ignacij Magister, posestnik, je šel okoli Vseh Svetih leta 1911. s svojo ženo (vdovo Zakotnikovo) k Matiji Peklaju v gostilno. Peklaj ju je sprejel z besedami: »No, saj vem, zakaj

Ekspedicija na geografičnem tečaju.

Na magnetičnem tečaju.

PRVE SLIKE Z JUŽNEGA TEČAJA.

Naše današnje slike so prve avtentične slike z južnega tečaja, ki jih je napravil na svojem uspešnem potovanju Roal Amundsen. Slike kažejo drznega norveškega polarnega razisko-

valca v priprostem taboru sredi neizmerne ledene puščave, kakor tudi pri astronomičnih opazovanjih in svrhu določitve natančne lege južnega tečaja na ravnini, ki jo je krstil Amundsen za Kralja Hakona planoto.

sta prišla. Zena je nato rekla, da hoče imeti vendar enkrat plačan račun, nakar je odgovoril: »Enkrat se mora res urediti; bom že vse preskrbel. Vi morate biti enkrat plačana.«

Priča Anton Ulčakar, sprevodnik južne železnice, potrdi, da je bil ranjki Zakotnik dan pred volitvami zelo slab, imel je hudo vročino, vendar pa je bil pri pameti.

Priča Avgust Heuffel ne izpove ničesar bistvenega. Nekoč je samo Ivan Magistru razvijal svoje nazore, kako bi se najbolje račun s sveta spravil.

Priča Andrej Svetek, posestnik, je bil kandidat liberalne stranke. Naročil ni nikomur, naj v njegovem imenu preskrbi kako jed in pijačo in tudi osebno ni ničesar naročil. Tudi ne ve, na čem račun se je dotični dan pri Zakotniku pilo. Končno zahteva povračilo 10 vin, ki jih je plačal za pošto kazensko znamko na sodni zastavljalnici in ki mu jih je zastopnik tožencev tudi povrnil.

Priča Adolf Gerjol, trgovec in posestnik, je bil kandidat liberalne stranke. Glede računa kandidatje niso imeli nikdar kakega razgovora in pravi, da tudi ničesar ne plača. Sam je tudi tisti dan neko malenkost zastoj jedel in pil, ko pa je hotel plačati, se je rekel: »Je že vse plačano.« — Na zahtevo je dobil od zastopnika tožencev 10 vin, za kazensko znamko povrnjenih.

Priča Jakob Lavtar, po poklicu krojač v Ljubljani, je bil na dan volitev liberalen agitator, ter je tudi pri Zakotniku zastoj jedel in pil kot vsi drugi. Kdo je imel plačati, ni vedel. Pilo se je tudi po drugih gostilnah in povsod so vse plačali. Plačeval je Miha Verovšek in kandidatje, izdatek v Peklajevi gostilni je pa trpel Peklaj sam. Niti Peklaj niti Dolničar mu nista pravila, da bi se obvezal ranjki Zakotnik za kako plačilo kot se zagovarjata obtoženca. — Tudi ta priča dobi 10 vin, povrnjenih.

Priča Matija Vidmar, sprevodnik v p., je bil kandidat Zakotniku nasprotna stranke. Pri zapriseganju je izjavil, da raje izpove na »častno besedo« kot da bi prisegel, vendar pa je moral priseči. Na dan volitev je prišel ob 2. uri pop. v Zakotnikovo gostilno ter jedel nekaj peršuta. Tožnica je rekla: »Če boste z nami volili, boste zastoj jedli in pili kot tisti tam.« Pri tem je pokazala skozi okno na neke ljudi. Vprašal je, kdo bo plačal, nakar je rekla: »To je naša stvar.«

Priča Anton Kovačič, železniški sprevodnik v p., star 41 let, trdi, da je brezverec, da je izstopil iz katoliške cerkve in da ničesar ne veruje. Zato mora priseči pri neprižganih svečah in z nedvignjeno roko. Pri železnici že 12 let ni v službi. Na dan volitev je bil s Peklajem zgodaj zjutraj v sobi pri bolnem Zakotniku, pri čemur je Zakotnik opozoril Peklaja, da naj naroči njegovi ženi, da bo dosti jedi. Govorila sta tudi zaradi neke posode. Peklaj je vprašal Zakotnika, kdo bo plačal in Zakotnik je rekel: »To bomo že pozneje naredili.« Peklaj je nato šel v gostilno, videl ga je v kuhinji govoriti z Zakotnikovo ženo, ne ve pa, kaj je govoril. Nekaj dni po volitvah je Peklaj šel s pričo zopet k Zakotniku ter ga vprašal, koliko je dolžan, nakar je Zakotnik odgovoril: »Dolžan nisi nič, ne ti, ne kdo drugi. Če ste plačali za izvoščka in agitacijo, je to lepo od vas. To bom pa sam trpel.«

Priča Matija Dolničar, restavrater na kolodvoru v St. Petru je na dan volitev šel zjutraj na Zakotnikovo vabilo k njemu ter mu je pri tej priliki naročil Zakotnik, naj pokliče svojega brata Ivana, da bo pokazal njegovi ženi liberalne pristaše. Ne da bi se pri tem govorilo izrečno o plačilu, je Zakotnik še sam pristavil: »To bomo pa že med seboj uredili.« Priča je razumel te besede tako, da se bodo zaradi plačila že kandidatje med seboj dogovorili. Šel je nato k tožnici in ji v kuhinji povedal, da je bil pri možu, s katerim se je zmenil, da bodo jed in pijačo vsi skupaj plačali. Priča se ne spominja, da bi zvečer še kaj govoril zaradi plačila jedil in pijače. Kakega pol leta po občinskih volitvah je bil z Zakotnikom skupaj ter ga je sam opozoril, kaj je z računom. Zakotnik pa je rekel: »To za enkrat pustimo. Če bo novi odbor potrjen, pa lahko predlagas in bomo vsak nekaj trpeli.« Z Zakotnikom pozneje o stvari ni več govoril. Lani ga je Zakotnikova žena pozvala pismo, na kaj stvar uredi. Šel je nato k Zakotnikovi ter izrazil začudenje, zakaj ravno nje ga prejema za vso svoto. Ponudil pa ji je 18. del zapitka, 10 K, ki ga pa ni hotela sprejeti. Svetoval ji je, naj skliče vse takratne kandidate skupaj, nakar je rekla, da bo šla k Peklaju.

Tožnica Helena Magister, vdova Zakotnik, roj. Berdajs, gostilničarka v Mostah št. 18, izpove zaslišana, da ji

ranjki mož ni nikdar omenil, da bi komu dolg odpustil. Ko ji je nekoč primanjkovalo denarja, je vprašala svojega moža, kaj je z dolgom, ker se nihče ne gane. Ker so namreč toženca Ivan Dolničar, Matija Peklaj in Matija Dolničar naročili jed in pijačo, ni nikdar dvomila o tem, kje ima iskati ta denar. Mož ji je na tozadevno vprašanje odgovoril: »To bo že Matija Dolničar uredil, saj sva že govorila; bo že skomandiral.« Jedila in pijačo je poleg Matije Dolničarja izrečno naročil že na predvečer volitev Matija Peklaj, med tem ko se je Ivan Dolničar še pred poldnem na dan volitev izrazil proti njej: »Ali se bojite za denar, saj sva se z Matijcem domenila, da bomo skupaj plačali.« Peklaj je potem tudi zvečer hotel plačati in še naročil 20 litrov, a je pri tem Matija Dolničar pristopil: »Ne sedaj, ne boste nič plačali; bomo skupaj plačali.« Peklaj je na dan volitev v gostilni sploh tako delal kot domač; sam je točil in zatrjeval: »To bomo že skupaj plačali!« Bila je gostilničarka še ko je njen oče živel. Za gostilno se njen mož ni nič brigal; sama je vse plačevala in se zadolževala na svoje ime.

Toženec Matija Peklaj, posestnik in gostilničar v Novem Vodmatu, ne zanika, da bi ne naročil pri tožnici jedila in pijače, a trdi, da je to storil po naročilu ranjkega Zakotnika. Govoril je tudi o tem, da bodo plačali, toda mislil je, da bodo plačali skupno. Zakotnika je kakih petkrat vprašal, kaj je z računom, pa mu je vedno rekel, da je vse plačano. Pripravljen pa je plačati 18. del. Osebito pa je Zakotnik odpustil dolg, ko je bil pri njem s Kovačičem jeseni leta 1909.

Toženec Ivan Dolničar, posestnik in gostilničar, trdi zaslišan, da se napram tožnici ni nikdar obvezal, da bo kaj plačal. Naročil je pred volitvijo jed in pijačo samo vsled naročila Zakotnika.

Nato je proglasil sodnik sklep, da se tožba proglasi radi pozne ure pismeno. — Tako torej izgleda liberalni volilni guljaž; liberalni agitatorji in kandidatje so naročevali za volivce in jih podkupovali z guljažem in vinom, plačali pa nič. Menimo, da jim ob bodočih volitvah nihče več ne bo nasedel.

DEMISIJA ČRNOGORSKE VLADE.

Črnogorsko ministristvo Tomanović je odstopilo. Kralj je sprejel demisijo in poveril sestavo nove vlade generalu Martinoviću.

POLITIČEN PRETEP SRBSKIH DIJAKOV V BELGRADU.

V pozni ponočni uri so se v neki belgrajski kavarni sprli srbski dijaki, ki so se prerekali radi napada na skladišče smodnika v Zemunu. Jurist Arnautović je očital slušatelju pravosodja Micaciću, da je obvestil blaznega vseučiliščnika Miletića o posvetovanjih belgrajske akademične zveze. Miletić je tako dobil važne podatke, o katerih je obvestil zemunsko policijo. Micacić je dal častno besedo, da o nameravanem napadu ni znil besedice nasproti Miletiću, nakar mu je rekel Arnautović, da nima častne besede in ga je oklofotal. Micacić mu je zaušnico vrnil, nakar se je pričel splošen pretep. Arnautović je potegnil revolver in je streljal na Micacića, ki je smrtnonevarno ranjen. Arnautovića so zaprli.

Dnevne novice.

Nečuvenci napadi. Liberalno časopisje je zadnji čas postalo zopet skrajno osebno. S svojimi lažmi ometava vse osebe, ki so drugega političnega prepričanja, ter jim z najpodležimi lažmi hoče škodovati. Debele laži si liberalno časopisje izmišljuje posebno o velepodjetniku g. Lončariću. Z ozirom na lažnjive napade po liberalnih listih je g. Jos. Lončarič odposlal naslednje

odprto pismo.

Gospod dr. Ivan Tavčar,
načelnik narodno-napredne stranke
v Ljubljani.

Zadnji čas se po Vaših liberalnih časopisih ščuva proti moji osebi in proti moji tvdki.

Jaz načeloma na osebne napade ne odgovarjam, ali če se gre za mojo eksistenco in če se ščuva proti domači tvdki, katera je v kranjski deželi zadnjih petdeset let toliko zgradb na vseobčo zadovoljnost poklicanih faktorjev izvršila, sem primoran čuvati ugled in obstanek moje tvdke.

Ni potrebno Vas, gospod načelnik narodno-napredne stranke, prepričavati, da bi bila Vaša dolžnost, in to še posebič kot župana ljubljanskega, da someščana-obrtnika kot domačina vzamete v zaščito proti tako ostudnim in neresničnim napadom.

Kot načelnika narodno-napredne stranke in kot župana ljubljanskega bi bila Vaša moralna dolžnost tako ščuvanje preprečiti v liberalnih listih, ki sistematično delujejo na moje uničenje in jim je pri tem vsako, če tudi nepošteno sredstvo, dobro, in to radi tega, ker nisem pristaš narodno-napredne stranke, ampak somišljenik S. L. S.

Ker mi pa ni vseeno, kaj moji politični somišljeniki in sploh širja javnost o tem misli, Vam, gospod načelnik narodno-napredne stranke, stavljam sledeči predlog:

Posredujte, da Vaša stranka izbere iz svoje srede dva strokovnjaka-obrtnika, katera sta že take zgradbe vršila, kakor jih jaz izvršujem. Jaz bodem od svoje strani tudi dva strokovnjaka imenoval, in ti štiri gospodje naj pregledajo vse moje poslovanje pri zgradbi belokranjske železnice.

Če se, bodisi v tehničnem, bodisi v trgovskem oziru najdejo najmanjše neobičajne nekorektnosti, sem jaz rad pripravljen, ne samo vse stroške tega pregleda nositi — ampak se tudi obvezem, če se me spozna kot krivca, v mestno blagajno stolnega mesta Ljubljane plačati vsoto 500 kron za ljubljanske reveže.

Zahtevam pa od Vas protikulanco, namreč, da v slučaju, da se ne bi v mojem poslovanju dobile nobene nekorektnosti, plača Vaša stranka stroške in podari potem vsoto 500 kron za ljubljanske reveže. Gospod župan ljubljanski, tu imate priliko koristiti ljubljanskim revežem.

Ljubljana, 19. junija 1912.

Grad. podjetnik Jos. Lončarič
v Ljubljani.

Sedaj ima načelnik narodno-napredne stranke lepo priliko ljubljanskim mestnim revežem dobiti 500 kron. Da bi pa liberalno časopisje spoznalo svojo zmoto in zlobo, seve, ne pričakujemo. Le to pravimo odkrito, da je z ozirom na skrajne osebne napade liberalnega časopisja, ki ne pusti niti stanovskega, niti družinskega življenja pri miru, mera pri nas polna. Če mero-dajni faktorji ne napravijo reda in ne navadijo liberalno časopisje dostojnosti, bomo vračali miho za drago. Doslej nismo sledili »Narodu« in smo pustili razne liberalne podjetnike pri miru. Če postane drugače, naj se razni gg. Supančiči zahvalijo »Slovenskemu Narodu«. Sicer pa ima liberalno časopisje lahko vsak dan na razpolago hvalažne predmete v obliki resničnih gorostasnosti svojih liberalnih junakov, n. pr. bivšega župana na Rudniku Lenčka in njegovih menic. O takem konkurzu in njegovih okoliščinah bi bilo treba pisati liberalnemu časopisju, ne pa, če n. pr. kak naš manjši trgovec postane vsled kakega nesrečnega zaključka insolventen. Stranka velikih polomov naj pometa pred svojim pragom! Mi smo doslej napram liberalni arogantnosti bili še preponižni in smo marsikaj pokrili s plaščem usmiljenja. Naše potrpljenje pa je sedaj prišlo do skrajne meje!

— Aleksander Veliki — oživel. Idrijske liberalce in tiste soc. demokrate, ki se dajo voditi od naprednjakov, nekoliko jezi, da jim ne gre tako gladko od rok, kakor bi radi gospodarili z občinskim denarjem. Vse mogoče so poskušali, da si pomagajo iz zagate. Pri zadnji občinski seji dne 18. junija se je pa pojavil končno Aleksander Veliki v osebi notarja Pegana in presekal voz. Po dolgem resnem govoru je predlagal: Zberimo vse rekurze skupaj, in naj jih nese deputacija treh mož občinskih odbornikov na Dunaj ministru z zahtevo, da prepove Oswaldu rekurirati. — Z velikim odobravanjem in srčnim veseljem, da so sedaj rešeni, so sprejeli liberalci in soc. demokrate notarjev predlog — za smeh in kratek čas. Kaj bi neki rekel notar, če bi kdo predlagal, naj mu notarska zbornica prepove izvrševati občinski mandat in nehati delati zmede?

— Poljski narodni svet v Lvovu je kupil v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani 200 izvodov brošure: Krav list iz zgodovine ruskega sistema. Prega-njanje katoličanov na Ruskem — ter jo velel po omenjeni bukvarni razposlati raznim uglednejšim Slovincem. Ta brošura osvetljuje z bengalično lučjo razmere katoličanov na Ruskem in poljsko-ruski bratomorni boj. Pisatelj je sam imel večkrat priliko prepričati se o tej stvari, živel je dalj časa na Rusko-Poljskem, prišel je večkrat skupaj s priprostimi ljudmi, ki so sami okušali vse grozovitosti verskega preganjanja, in lahko zagotovi vsakega Slovence, da ni v tej brošuri ničesar pretrzanega, dasiravno vsebuje tako strašne reči, da bi malokdo izmed Slovencev brez pomislekov mogel verjeti. Naj bi Slovenci čitali to brošuro, naj bi

se razširila v najširše kroge in vzbudila povsod globoke simpatije z našimi krvnimi in verskimi brati. — Sedaj se prevaja na slovenski jezik povest »Uporniki« slavnega poljskega pisatelja Grušeckega, ki ima za predmet preganjanje katoličanov v holmski deželi na Ruskem. Ta povest je vredna sestra slavnih »spisov: »Fabiola ali cerkev v katabombah« in »Perpetua ali afrikan-ski mučenci«, — ki so se Slovincem tako priljubile. Pred njimi ima celo to prednost, da se vrši v sedanjem času in med bratskim slovenskim narodom.

— Ali nas bodo Nemci na Štajerskem in Koroškem osramotili? Mala Koroška sama prispeva samo za »Südmarko« na leto 40.000 K, poleg tega prispeva še velike vsote za nemški »Schulverein«. Nemška Štajerska prispeva za »Südmarko« na leto 79.389 K. Ali ob teh številkah ni premajhna naša požrtvovalnost za »Slovensko Stražo«? Odgovorite od povsod z darovi »Slovenski Straži«!

— Odbor sl. kat. akad. teh. društva »Danica« je bil na zadnjem običnem zboru pri dopolnilni volitvi dne 14. junija 1912 konstituiran sledeče: Joško Dolinar, cand. iur., predsednik; Lovro Bogataj, cand. iur., podpredsednik; Jakob Sajovic, stud. phil., tajnik; Ivan Zgur, stud. med. vet., blagajnik; Zdravko Sibitz, stud. iur., gospodar; Ivan Prijatelj, stud. phil., I. knjižničar; Fr. Koblar, stud. phil., II. knjižničar; Gabriel Majcen, stud. tehn., arhivar; Josip Kos, stud. med., zapisnikar.

— Položnice priložimo jutrišnji številki »Slovenca«. Dobé jo vsi, ki jim je že, oziroma ki jim koncu meseca poteče naročnina. Naj se je poslužiti vsak pravočasno, da se more poskrbeti za redno nadaljnje pošiljanje lista.

— Mednarodna planinska avtomobilna tekma. Udeleženci mednarodne planinske tekme so se vozili včeraj skozi Belo Peč. Prvi avtomobil se je pripeljal skozi Belo Peč ob deseti uri 39 minut dopoldne. Zadnji pa ob drugi uri 20 minut. V Trstu so pričakovali udeležence avtomobilne tekme včeraj ob 3. uri popoldne. Tekmovalci so se vozili po Belvederski cesti ob morskem obrežju, kjer se je vse trlo radovednih Tržčanov, čez Korzo v Dreherjevo pivovarno, kjer je bil prirejen park za avtomobile. Dreherjeva pivovarna je bila okrašena z zastavami. Navzoči so bili vsi tržaški dostojanstveniki z namestnikom na čelu. Prvi se je pripeljal ob 3. uri 13 minut popoldne avtomobil št. 1 (lastnik pl. Guttman). Avtomobilisti so izjavili, da je bila cesta čez Predil zelo težavna. Avtomobil št. 5 so izločili, ker ni mogel sam premagati Predilskega prelaza. Ob 5. uri 50 minut se je pripeljal Elija princ Parmski, ob 6. pa nadvojvoda Jožef Ferdinand. Večina avtomobilov je bila okrašena s cveticami in z zastavami. Zadnji se je pripeljal ob 8. uri 10 minut A. Sporkhorst. Danes ostanejo avtomobilisti v Trstu, od koder se odpeljejo jutri ob 7. uri zjutraj proti Ljubljani.

— Revizija trase in postajna komisija železnice Brežice — Novo mesto. »Slovenski Narod« z dne 15. t. m., št. 135, prinaša notico o tej reviziji in se pisec iste z vso mo lastno silo zaletava v osebo župana šmihel-stopiške občine g. Jos. Zurca s tem, da hoče on imeti progo ob desnem bregu Krke in s tem občutno škodovati ne samo Novemu mestu, marveč vsem občinam, ležečim ob levem bregu Krke. — Pisu notice v »Slovenskem Narodu« bodi s tem povedano, da je šmiheljsko-stopiški župan oča Štembur-Zurc le svojo dolžnost izpolnil ker se je zavzemal za to progo, ker ima vsak župan, ne samo pravico, temveč celo dolžnost, potezati se za koristi svoje občine. Čemu se pa voli župana? Kakor se župani občin na levem bregu potezajo za koristi svojih občin, z isto pravico se potezajo župani občin na desnem bregu za koristi svojih občin. Vsak naj se potegne za svoje pravice, to je pravilno demokratično stališče. Odločilo bo pa končno železniško in vojno ministristvo.

— Lepa prilika za izlet. Sv. Ahacij na Malem Ločniku je eden najbolj prijaznih hribov na Dolenjskem. Vsako leto je v nedeljo po 22. juniju ob deseti uri na gori cerkveno opravilo v spomin zmage pri Sisku. Izletnikom se nudi s tem tudi lepa prilika si ogledati starodavni turjaški grad.

— Planinska vest. Podružnica S. P. D. v Kranjskigori stavi na Vršiču pri Kranjskigori, to je na prelazu iz Kranjskega na Primorsko planinsko kočo »Dom na Vršiču«, katera bo dodelana začetkom julija t. l. Prometu se bode izročila okoli 15. julija t. l. Slavnostna otvoritev iste se je določila na 4. avgusta 1912 ob pol 12. uri dopoldne. Vsi prijatelji planin se uljudno vabijo, da se udeležijo te slavnosti. — Dohod k koči

je vsakemu, ne samo izvežbanim turistom pristopen.

— **Sedemnajstletna vlomilka.** 17-letna pestunja trgovca Tomića v Petrinji — Jana Belušić — je te dni zarana zjutraj pobrala iz gospodarjeve spalnice vse ključke, ki vodijo v prostorne trgovske prostore, kakor tudi ključke blagajne, ter se podala na plen. Ravno ko je otvorila blagajno, je pa dospel pred hišo voz spediterja Kuhnerta, ki je pripeljal za Tomića tobak. Ker je videl trgovino razsvetljeno, je pozvonil. Iz trgovine je priletela Jana in začela hlapca zmerjati, kaj tako zgodaj prihaja; medtem se je zbudil gospodar in drugi domači, ki so prišli dol, da spravijo tobak. Jana pa je planila po stopnicah v stranišče. V naglici niti ni mogla zakleniti blagajne. Prestrašeni domači so jo takoj prijeli, če je ona bila v blagajni; dekle je drzno smeje se priznala, a rekla, da ni nič vzela. Najbrže pa je denar v prvem strahu vrgla v stranišče. Zdi se, da je že večkrat prej bila v blagajni, ker jo je znala odpreti. Vlomilko so zaprli.

— **»Sveta vojska.«** Protialkoholna zveza v Ljubljani naznanja vsem proslcem za predavatelje, da je za nedeljo 23. junija došlo toliko prošenj za govornike na deželo, da ni mogoče vsem ustreči. To zanimanje kaže, da smo s »Sveto vojsko« zadeli na pravo struno, in da se obeta res novo življenje v protialkoholni akciji. Poslali bomo predavateljev kar jih bo mogoče dobiti; drugi kraji pa pridejo na vrsto kakor hitro bo mogoče. — Pravila dobite po pošti zadnji čas v soboto. — V Ljubljani bo ustanovni shod »Svete vojske« istotako prihodnjo nedeljo ob deseti uri v Ljudskem domu, po končanem zborovanju »Strokovne zveze«.

— **Promoviral** bo jutri na dunajski univerzi za doktorja vsega zdravilstva g. Radivoj Pesjak iz Kamne gorice.

— **Nova podružnica »Slov. planinskega društva«.** Na Dunaju se je osnovala podružnica »Slov. plan. društva«. Ustanovni občni zbor se bode vršil v zvečer v klubni sobi štev. 2 hotela zvečer v klubni sobi drugega hotela »Zur Post«, I., Fleischmarkt 16, z dnevnim redom: 1. Poročilo pripravljalnega odbora. 2. Volitev odbora. 3. Slučajnosti.

— **Pogreb.** Dne 19. t. m., ob 9. uri dopoldne so spremili iz bolnišnice usmiljenih bratov v Kandiji na novomeško železniško postajo umrlega Teodorja Bellschana pl. Midlenburg, odkoder so ga poslali v Celovec. Bellschan pl. Midlenburg je bil v Rudolfovem dalj časa kot c. kr. uradnik pri trasiranju belokranjske železnice uposlen. Ker je bil pokojnik protestant, je obrede opravil protestantski pastor iz Ljubljane.

— **Stariši, pazite na otroke!** Utonil je dne 17. t. m., popoldne v Toplicah pri Belicerkvi triletni deček Albin Zajc, sin najemnika in kovača Franceta Zajca. Deček je padel v skoraj en meter globoko vodo, ki priteka iz bazena in ostaja potem za jezom.

— **Oddaja kolodvorske restavracije na postaji Herpelje-Kozina.** Na postaji Herpelje-Kozina se odda z 10. septembrom 1912 kolodvorska restavracija. Tozadevne ponudbe so poslali do 10. julija 1912 do 11. ure dopoldne na c. kr. ravnateljstvo državne železnice v Trstu.

— **Ogenj v Stari Loki.** Včeraj ob tri četrti na 6. uro je začela goreti Bernakova šupa, kmalu se je vnela zraven stoječa, s slamo krita hiša. Obenem je izbruhnil požar pri Jamnkiu, dasi ima streho krito z opeko; polovico strehe je vpepil, drugo polovico so rešili. Visoko sadno drevje je precej zadrževalo ogenj. Na lice mesta so prihiteli požarne brambe iz Fare, Škofje Loke, Godešiča, Zabnice in Sore in obvarovale celo vas. Ne vé se, kako je nastal ogenj. Govori se, da je nek tujec rekel dvema deklicama, ki sta šli iz šole, da bo čez pol ure na Fari gorelo. Najbrže bodo te govorice neutemeljene, ljudje so pa vendar zbegani, zlasti ker krožijo po vaseh grozljiva pisma.

— **Gad je pičil** 13 letnega pastirja Antona Puščavca iz Trohinja, občina Naklo.

— **V pokoj** sta stopila Oskar Szillich, višji revident južne železnice v Ljubljani, in Ivan Cesar, adjunkt juž. železnice v Ljubljani.

— **Pri 6. žrebanju delnic Delniškega društva I. Narodni dom v Rudolfovem** so se 18. t. m. izžrebale sledeče delnice: fol. 10, 20, 25, 28, 35, 39, 73, 74, 84, 98, 116, 118, 119, 157, 159, 161, 169, 171, 182, 199.

— **V Ameriki umrl Slovenec.** Umrli je v Clevelandu Matevž Pečjak v 33. letu svoje dobe. — Istotam je umrl rojak Anton Lakner. — Nenadne smrti je umrla v Collinwoodu soproga gostilničarja Katarina Muzič, doma iz Kozane

na Primorskem. — V Pittsburgu, Pa., je umrla soproga rojaka Anton Kirina, stara 40 let. Zapušča soproga in šestero otrok. — Umrli je v Jolietu 70letna Slovenka Katarina Klemenc.

— **Stanovanjsko vprašanje v Sarajevu.** V Sarajevu velja doslej štiritedenska odpoved za vsa stanovanja brez izjeme. V tako kratkem času je seveda težko najti primerno stanovanje, zlasti v Sarajevu, kjer vlada huda stanovanjska mizerija in draginja. Zato je tamošnje časopisje sprožilo željo, da se sedaj končno tudi v Sarajevu uvede trimesečna odpoved za stanovanja, kakor je v navadi drugod v Evropi.

Štajerske novice.

§ **Slovensko katoliško izobraževalno društvo »Kres« v Gradcu** priredi v nedeljo, dne 23. junija 1912 v dvorani restavracije »Kaufmannshaus«, Neutorgasse 57 veselico. Spored: 1. Parma: Mladi vojaki, koračnica. Tamburaški zbor. 2. G. Ipavec: Danici, poje moški zbor. 3. Po Beethovnu: Večerna. Moški zbor. 4. Farkaš: Donavski valovi, valček. Tamburaški zbor. 5. J. Aljaž: Sveti večer. Mešani zbor. 6. J. Aljaž: Ujetega ptica tožba. Mešani zbor. 7. Dr. Hrusov: Z brzim vlakom v Zagreb, koračnica. Tamburaški zbor. 8. Govor. 9. Anton Medved: »Na ogledih.« Veseloigra v 3. dejanjih. 10. Simon Gregorčič: Deklamacija »Naš čolnčik otmimo!« 11. Jaka Alešovec: »Eno uro doktor«. Burka v 1. dejanju. 11. Prosta zabava s petjem in tamburanjem. Začetek točno ob 4. uri popoldne.

§ **Velik protestni shod** proti krivični vladni predlogi novega vodnega zakona se bo vršil na praznik sv. Petra in Pavla, dne 29. junija, ob 11. uri dopoldne v gostilni g. Kodra v št. Lovrencu nad Mariborom. Poročata gg. poslanca dr. Korošec in Pišek. Radi velike važnosti shoda je želeli, da se ga vsi, brez ozira na strankarsko mišljenje, polnoštevilno udeležijo. Tukaj se gre le za skupne zadeve kmetijstva.

§ **Volitve v okrajni zastop v Konjicah** so se vršile 12. junija. Prišlo je 46 volivcev. Izvoljeni so z 36 do 46 glasovi sledeči gospodje: Clarici Ivan, Konjice; dr. Rudolf Ivan, Konjice; Winter Josip, Zreče; Alojzij Cvahte, Ličenica; Zidanšek Jurij, Škedenj; Kosel Franc, Loče; Sadek Matija, Sv. Kunigunda; F. Drobne, Skomer; Pučnik Ant., Dobrava.

§ **K požaru v Reininghausovi pivovarni pri Gradcu** se nam piše: Ogenj je napravil materialne škode okrog 5000 kron. Škoda pa je narasla na 45.000 K, ker je vsled dima uničenega tudi 12 vagonov ječmena, kateri je vsled tega za varjenje neporabeni. Vendar pa se ga bo dalo porabiti za druge stvari in znaša vsled tega skupna škoda 30.000 K, ki pa je pokrita z zavarovalnino.

§ **Umrli** je v Mariboru gdčna. Justika Petovarjeva.

§ **V prepiru za mejo je sodil kramp.** Iz Brežic poročajo: Dne 17. t. m. je šla posestnica Terezija Škof v Paulvasi pri Pišecah s svojim sinom Ignacijem in kočarico Antonijo Brtole k svojemu vinogradu, da bi tam skopali jarek, ki bi naj mejil med njenim in vinogradom posestnika Jožefa Bračuna. Ko so že nekaj časa kopali, je prišel Bračun in je prepovedal nadaljnje kopanje. Ker pa oni niso hoteli nehati, je jezen izdrl Škofovi iz rok kramp in jo z njim večkrat udaril po glavi. Škofova je dobila več težkih ran na glavi in se je zgrudila na tla. Spravili so jo v bolnišnico, Bračuna so pa naznanili sodišču.

§ **V konkurz** je prišel trgovec Grossnig v Laškem trgu.

§ **Plačilno gibanje med graškimi mizarskimi pomočniki.** Poročajo, da je v Gradcu stavka mizarskih pomočnikov neizogibna, akoravno ne bo bržkone dolgo časa trajala. Pomočniki zahtevajo zvišanje minimalne plače, in sicer socialni demokratje za 15 %, krščanski socialci pa za 12 %. Zveza mizarskih mojstrov, v kateri so združeni skoro vsi lastniki mizarskih delavnic, je priznala doslej samo 5 % zvišanje medz za vse one, ki so že dve leti pomočniki in ki so že najmanj dva meseca pri enem in istem obratu zaposleni.

§ **Samoumor gojenca kadetne šole.** Dne 19. t. m. se je ustrelil ob 4. uri zjutraj v spalnici kadetne šole v Mariboru gojenec 3. letnika Egon pl. Urban. Ustrelil se je v postelji ter bi kmalu postal žrtev samoumora tudi neki drugi gojenec. Kaj je gnalo 17letnega mladeniča v smrt, ni znano. Njegov oče je bil podmaršal v pok. baron Urban.

§ **Smrtna kosa.** V Sevnici je umrl okrajni živinozdravnik g. Ivan Smrker.

§ **Vlomil.** Te dni je nek zlikovec vlomil v trgovino Franca Sedmineka v Podlogu pri Zalcu. Odnesele je veliko blaga in precejšnjo svoto denarja. — V Sevnici pa je nekdo vlomil pri posestniku Jožefu Abramcu. Poleg drugih reči

je tat odnesel tudi 300 K denarja. — V ptujski farni cerkvi je te dni nek zlikovec vlomil v nabiralnike in odnesel iz njih ves nabrani denar. Za storilcem ni sledu.

§ **V konkurz** je prišel trgovec Viljem Grossnig v Laškem trgu. Pasive znašajo več tisoč kron.

§ **Nevaren norec.** Iz Maribora: V torek, 18. t. m., je prišel 46letni oženjeni mlinarski pomočnik Leopold Bergar v Scherbaumovo prodajalno kruha na Grajskem trgu. Ko je stopil skozi vrata, je vzel iz žepa pištolo ter jo nastavil proti glavi prodajalke Elizabete Glušič, rekoč, da jo mora ustreliti, četu je za to dve leti zaprt. V zadnjem trenutku se je posrečilo drugi prodajalki preprečiti ta napad. Poklicani stražnik ga je nato aretiral. Pri preiskavi so našli pri njem precej smodnika. Ko so ga vprašali za vzrok napada, je rekel, da je bila leta 1907 pri Scherbaumu izvršena večja tatvina in da je bila za izsleditev tatu obljubljena nagrada 500 K, Glušičeva pa da je kriva, da on te nagrade ni dobil. Berger je zadnje čase Glušičevi vsled tega že večkrat grozil, da jo ustrelji. Reveža so preiskali in našli so, da je zmešan.

§ **Novice iz Šmarja pri Jelšah.** Šmarski okrajni zastop je sklenil zgraditi nujno potrebno cesto iz Zibike skozi Mestinje in Polenco mimo postajice Stranje na Belo in od Mestinja na Pristavo. Naročil je okrajnemu odboru, da bode dal še letos napraviti podrobni načrt in proračun. — Za telefonsko zvezo Celje—Šmarje—Slatina, je dovolil okrajni zastop v Šmarju 500 K podpore.

§ **V stalni pokoj** je stopil po lastni prošnji nadravatelj moške kaznilnice v Mariboru Jože Reisel. Justično ministrstvo mu je ob tej priliki izreklo za njegovo dolgoletno in zvesto službovanje priznanje.

§ **Nesreča pri igranju.** V Mariboru so fantje igrali nogometno igro. Pri tej priliki je Fric Klopčič 11letnega Ferdinanda Rojsa po neprevidnosti sunil tako močno, da je Rojs padel in si pri tem strl levo roko. Spraviti so ga morali v bolnišnico.

§ **Pri zlaganju sena ponesrečil.** Iz Slovenske Bistrice: V Sp. Novivasi je pri posestnici A. Tomazini 71letni starček Andrej Dobnikar zlagal na hlevu seno. Naenkrat se mu je pod nogami strla deska in on je skozi luknjo padel v hlev. Pri tem si je potrl več reber in zadobil tudi težko poškodbo na glavi. Spraviti so ga morali v bolnišnico.

§ **Čitalnica v Brežicah** priredi v nedeljo, dne 23. junija 1912 ob pol 4. uri popoldne na vrtu Narodnega doma v Brežicah velik pevsko-glasbeni koncert. Sodelujeta hrvatsko pevsko društvo »Sloboda« in vojaška godba c. in kr. pešpoška št. 53 iz Zagreba. Koncert se vrši ob vsakem vremenu. S koncertom je združena velika ljudska veselica. — Pevski zbor »Slobode« šteje nad 50 pevcev ter je za »Kolom« najboljši hrvatski pevski zbor. Pri nas so javne pevske in glasbene prireditve nekaj zelo redkega; zato se je čitalnica odločila prirediti ta koncert v velikem slogu. Če še pripomnimo, da se porabi čisti dobiček v dobrodelni namen, upamo, da nas ljubitelji petja in glasbe v obilnem številu obiščejo.

§ **Štajerska deželna blaznica Feldhof — premajhna.** Iz Gradca poročajo: Akti o stavbnih stroških splošne bolnice še niso sklenjeni, nihče ne vé, kako bo dežela obrestovala in amortizirala ogromni dolg, kako bo vsakoletni režijski deficit pokrivala, nihče še ne vé, kako se bo dežela iznebila letnega deficita — brez bolnišnice in česa drugega — 3 milijone kron, že grozi Štajerski nov znaten izdatek, o katerem se še ni računalo in govorilo. Deželna blaznica v Feldhofu se je namreč izkazala za mnogo premajhno ter se jo mora povečati najmanj za eno tretjino, kar bo zopet povzročilo par milijonov stroškov. Štajerska deželna blaznica ima sedaj 1392 gojencev, a samo 1046 postelj, tako da mora 346 bolnikov spati deloma na koridorjih in hodnikih, vsekakor pa brez postelj na tleh. Najslabše je v tem oziru v glavnem splotju, kjer je izmed 826 bolnikov 329 brez postelj ter jih more samo 497 spati v posteljah. Dne 24. decembra lani, torej na Sveti večer, je bilo v zavodu celo 401 bolnik brez postelje. Ker število bolnikov vedno raste, ni pretirano, ako se bo nove zgradbe sezidalo obširne za najmanj 500 postelj. Da stane moderna bolnišnica za 500 bolnikov velike vsote, je gotovo.

Primorske vesti.

§ **Orlovski slavnost v Černičah** se je v nedeljo sijajno obnesla. Navzočega je bilo na tisoče ljudstva. Orlov 250 do 300 v kroju. Nastopilo jih je nad 100. Uspeh velik!

§ **Grozovit zločin pred tržaško poroto.** Tam dol blizu meje Avstro-Ogr-

ske poleg Reke, stoji hišica, last Jakoba Osvalda, poročenega z Rozo Osvald, Bila sta brez orok. Imela sta na stanovanju pet delavcev bližnjih tovarn, med katerimi se je nahajal tudi današnji obtoženec Ivan Lah, 34 let stari vrtnar, doma iz Štajerskega. Pred časom je odšel od Osvaldove hiše; dne 12. februarja t. l. pa se je okrog poldneva povrnil in našel doma le Rozo Osvald. Prosil jo je, če ga vzame nazaj v stanovanje, kar mu je pa ona odrekla. Vprašal jo je tudi po denarju. Obtoženec je odšel, a se je čez par trenutkov vrnil in ponovil svojo željo, ki pa je imela enak vspeh kot prva. Radi tega je pahnil Rozo Osvald s tako silo na tla, da ji je kril prilevala iz nosa, ust in ušes. Ostala je na mestu v nezavesti. Obtoženec je potem zaklenil vrata za seboj, planil na žrtev ter ji s težkim predmetom razbil glavo v pravem pomenu besede tako, da so možgani oškropili bližnje stene. Na to je šel po hiši in pobral svojim tovarišem njihove prihranke. Kmalu na to je bil obtoženec aretiran, ki je spočetka tajil zločin. Branitelj dr. Mandić je predlagal, da se obtoženca preišče po zdravnikih - izvedencih glede na njegovo duševno zmoglost. Kot vzrok je navajal, da je v družini obtoženca dvoje epileptikov, oče da je bil alkoholik, obtoženec sam pa, da je padel pred leti z drevesa sedem metrov globoko in se poškodoval na lobanji. Razprava se je preložila na prihodnje zasedanje.

§ **Goričan umorjen v policijskem zaporu.** V Bocenu se je v petek doigral v policijskih zaporih grozen dogodek. Ta dan zvečer je namreč prišel v vojašnico tamošnjih cesarskih lovcev mož, ki je rekel, da hoče prostovoljno vstopiti k vojakom. Kljub vsemu prigovarjanju ga ni bilo mogoče odpraviti, zato so ga spravili na policijo, kjer so ga zaprli v zapore. Izdal se je za Franca Fronza. V isti celici sta se pa že nahajala dva aretiranca, in sicer neki Machaschal in pa Anton Koren s Koseča pri Drežnici, ki je bil aretiran zaradi popolne pijanosti. Medtem ko sta hotela ostala dva spati, hodil je Fronza po celici gor in dol. Machaschal mu je rekel, naj sezuje črevlje ter je potem zaspal. Pozneje pa je zbudil nek šum Machaschalla in ves prestrašen je videl, da hoče Fronza umoriti Korena. Fronza je skočil Korenu na prsi, potem ga dvignil ter bil s Korenovo glavo ob tla. Machaschal je hotel priskočiti Korenu na pomoč, toda Fronza je koj priskočil k njemu, rekel je, da je hudič ter je hotel planiti na njega. Machaschal je spoznal resnost položaja ter mirno ležal na ležišču, dokler se ni Fronza popolnoma slekter začel olesati okoli svoje žrtve. Na zahtevo Fronze je moral tudi Machaschal plesati okoli Korena. Fronza se je ves čas izdajal za hudiča. Konečno je šinila Machaschalu pametna misel v glavo. Predlagal je, naj se pokliče natakara, ki naj prinese pijačo. Fronza je bil s predlogom zadovoljen in Machaschal je začel klicati na pomoč. Došli redar je Machaschalla izpustil iz celice ter jo takoj zopet zaprl, ko je videl, kaj se je zgodilo. Potem so pa prišli štirje redarji, ki so z največjim naporom ukrotili Fronzo ter ga zvezali. Poskušali so Korena oživiti, a bil je že mrtev. Fronzo so prepeljali na glavno stražo. Preiskava je dognala, da je Fronza znorel ter v tem stanu izvršil strašno dejanje.

§ **Zakaj so bile puljske volitve preložene.** C. kr. namestništvo v Trstu je nadomestno deželnozbornsko volitev, ki bi se imela vršiti 23. junija, odgodilo za nedoločen čas. Povod temu vladnemu ukrepu so dale najrazličnejše pritožbe, in kar je glavno, velikansko število reklamacij v primeri s številom volilcev. Obe stranki, hrvaška in laška, sta vložili skoro večje število reklamacij, kakor je famozna, od puljskega municipija sestavljena volilna lista sploh volilcev izkazovala. Ta še od uradnih ostankov laško-liberalne kamore izdana volilna lista je pa precej jasno dokazala, da ima laško-liberalna kamora svoje mreže ne samo na magistratu, ampak tudi v državnih uradih. Škandalozno volilno listo je šestavil puljski davčni urad.

§ **Južno sadje** je v Trst privabilo precej poljskih židov. »Jajtelesi« s svojimi suknjami in kosmatimi klobuki so precej priljubljeni, ker ne motijo ljubega miru, ampak govore več z rokami. — Vendar jih še ni toliko, kolikor jih je bilo lani, ko so preplavljali kar cele trge.

Koroške novice.

§ **Izobraževalno društvo** so ustanovili na Telovo v šent Lenartu pri Sedmih studencih v beljaški bližini. Govorila sta č. g. Fr. Smodej o pomenu takih društev ter g. Fr. Kristof iz Ljubljane o glavnih napakah pri živinoreji.

Društvo je v vznesenih besedah podrazil č. g. dr. Fr. Cukala, župnik v Podkloštru. Za predsednika je bil izvoljen vrli narodnjak in stari naš bojevnik g. Matija Wutti. Tako je izpolnjena deloma vrzel v naši organizaciji v beljaški okolici. Mnogo uspeha!

K Odsek Orla so ustanovili isto nedelejo, dne 16. t. m., v Dobrlivasi. Govoril in praktično je kazal vaje gospod Bramor iz Celovca. Telovadilo je 25 mladih Orlov. Govoril je še g. Vajncerl, ajnik S. K. S. Z.

Ljubljanske novice.

Ij **S. K. S. Z.** se udeleži pogreba svojega člana † Ogriča s svojo zastavo. Prosimo in vabimo člane, da se po možnosti pridružijo spremstvu in izkažejo tako našemu vzor-somišljeniku ter vzor-članu zadnjo čast. Pogreb bo ob tri četrt na 7. uro zvečer iz deželne bolnice.

Ij **Mednarodna avtomobilna tekma**. Prvi vozovi bodo dospeli v Ljubljano jutri med 1. in 2. uro popoldne. Tekmovalci bodo vozili po presledkih približno do 6. ure zvečer v naše mesto. Spored v Ljubljani je sledeč: od pol 5. do 6. ure zvečer priredi častniški zbor polka št. 27, kralj Belgijcev, promenadni koncert na dirkališču; zvečer ob 8. uri priredi Kranjski avtomobilni klub na čast visokim gostom družabni sestanek v veliki dvorani hotela Union, pri katerem svira celotni orkester vojaške godbe št. 27. Vabila za to sestanek so se že razposlala in ni nikakih toaletnih predpisov. — Iz vseh krajev kjer tekmovalci te mednarodne tekme vozijo, poročajo, da so vasi, trgi in mesta okrašena z zastavami. Vsled tega se je obrnil Kranjski avtomobilni klub na vsa županstva tistih krajev na Kranjskem po katerih cestah vozijo, da razobesijo raz hiš zastave in se je nadejati, da bodo tudi pri nas na Kranjskem častno in prijazno sprejeti. Mestna občina Ljubljanska je naprosila vse hišne posestnike na cestah Tržaška, Rimska, Vegova, Kongresni trg, Šelenburgova ulica, Dunajska cesta, Marije Terezije cesta, da razobesijo zastave.

Ij **Bolniška baraka »Rdečega križa«**. V pomirjenju občinstva, da se ne bode mislilo, da je kje kakšna epidemija, se poroča, da je uprava društva »Rdečega križa« postavila v mestni jami eno bolniško barako, da jo preizkusi. Vojaška uprava je dala na razpolago oddelek sanitetnih vojakov, da sodelujejo. Izvršuje se vse pod nadzorstvom g. A. Jagodica, finančnega uradnika, kateri kot nadzorovatelj in oskrbnik skladišč dotičnega društva že več let vztrajno deluje v korist društva. Društvo »Rdečega križa« razpolaga z več bolniškimi barakami, katere so deponirane v dveh skladiščih v mestni jami. V mirnem času se te barake uporabljajo pri različnih nesrečah in boleznih, v vojnem času so pa na razpolago vojni upravi.

Ij **Kap je zadela** včeraj popoldne dninarja Gregorija Marolta iz Šmartnega, ko je v semenišču prosil miloščine. Stražnik je odredil, da so ga prepeljali v deželno bolnišnico.

Ij **Nesreča z avtomobilom**. Predvčerajšnjim je hotela iti v Prešernovi ulici čez cesto služkinja Marija Hribarjeva. V tem trenutku pridrvi nek avtomobil ter Hribarjevo podere na tla. Pri tem ji je šlo eno kolo čez desno nogo ter jo tudi po životu znatno poškodoval. Policiji je lastnik avtomobila znan.

Ij **Dva mrtva prašiča** sta včeraj priplavala po Ljubljani, katera je iz vode potegnil Jakob Koser, nato je pa prišel ponja konjač.

Ij **Najden denar**. Učenka vnanje uršulinske šole je našla v soboto zjutraj v Gosposki ulici denarnico z denarjem. Kdor jo je izgubil, naj se oglasi pri ravnateljstvu vnanje šole.

Ij **Kranjska deželna vinarska združenja** v Ljubljani opozarja cenjeno občinstvo, da se vrši danes, v četrtek, od 5. do 9. ure zvečer pod kavarno Evropo, vinska pokusnja.

Ij **Umri** je v ljubljanski deželni bolnišnici splošno znani postopač Ferdinand Göck, sin bivšega kazinskega kavarnarja Göck, ki ga je nedavno povozil v Prešernovi ulici neki kolesar in ga težko poškodoval.

Telefonska in brzojavna poročila.

KOMISARSKI SVET.

Zagreb, 20. junija. Kralj. komisar Cuvaj je po nalogu ogrske vlade osnoval komisarski svet, ki ima namen, da priredi zakonske načrte za vsa področja avtonomne uprave in tako na nek način nadomesti sabor. V § 4. te naredbe se pripominja, da se bodo samo tisti in taki načrti uvaževali, katere preje komisar odobri in sprejme; sam je že prijavil kakih 80 načrtov, s katerimi naj bi se bavil ta komisarski svet.

Komisar je že tudi imenoval člane tega sveta. Vseh skupaj je 34. Od teh pripadajo 4 stranki prava, 3 koaliciji, 1 seljaški stranki, 1 osješki skupini in 1 srbskim radikalcem. Ostalih 24 pripada brezpartijskim pristašem vsake mažarske vlade.

Člani stranke prava so odklonili sodelovanje v tem svetu z naslednjo vlogo:

»Prevzvišeni gospod!

Na cenjeni dopis z dne 12. junija t. l., št. 2712/Pr., s katerim nas brez našega predhodnega privoljenja imenujete za člane Vaše, z naredbo z dne 7. junija 1912, št. 2594 pr., osnovane stalne komisije za zakonodajna dela v vseh panogah avtonomne uprave kraljevin Hrvaške in Slavonije, usojamo si naznaniti Vam naslednje:

Ker je z ukinjenjem ustave in uvedanjem komisarijata preprečeno zakonodajno delo za to edino kompetentnega hrvaškega sabora,

ker bi komisija, ki ste jo Vi osnovali, imela nadomeščati ta ustavni faktor in s tem neposredno sankcionirati sedanje neustavno stanje, v katerem se kraljevini Hrvaška in Slavonija v popolnem nasprotju s kraljevo pri-sego, uzakonjeno z zak. čl. II. iz l. 1861., nahajata,

ker Vaša naredba z dne 7. junija 1912, št. 2594 pr., nasprotuje tako načelom ustavnosti, kakor tudi načelom današnje moderne postavodaje zlasti v § 4.,

ker je z Vašo naredbo o preventivni cenzuri v tem zakonodajnem delu onemogočeno sodelovanje časopisja in preprečena nujno potrebna diskuzija potom javnih glasil,

ker nam je brez varstva imunitete, zlasti še v sedanjih okoliščinah, onemogočeno svobodno izražanje naših misli, s tem pa tudi onemogočeno, da bi zastopali naše programatično strankarsko stališče, kateremu smo dolžni, da mu damo izraza v vsaki postavodajni korporaciji:

jemljemo si čast imenovanje v to komisijo odkloniti.

Prosimo, da Vaša prevzvišenost blagovoli vzeti ta na znanje in beležimo z odličnim spoštovanjem.

V Zagrebu, dne 18. junija 1912. Dr. Iv. Banjavčić l. r., dr. A. Horvat l. r., dr. Fran Milobar l. r., Dr. V. Prebeg l. r.

PARLAMENTARNI POLOŽAJ.

Dunaj, 20. junija. Politični valovi se zopet izravnavajo. Danes se oficijelno razglašajo, da je v včerajšnji avdijenci cesar vpošteval razlogo za demisijo ministra Dlugosza, da pa je dejal, da demisije ne more sprejeti ter je izrekel ministru Dlugoszu popolno zapujanje. Danes dopoldne je konferiral načelnik poljskega kluba, dr. Leo, z grofom Stürgkhom. Ob 10. uri je bil

minister Heinold v avdijenci pri cesarju, popoldne pa je bil dr. Leo od cesarja sprejet v avdijenci. Popoldne se zbere parlamentarna komisija poljskega kluba, da izdela predloge za plenum kluba, ki se zbere zvečer. Splošno se upa, da se najde rešilna oblika, da se konča kriza. Političen položaj se danes zopet ugodnejše presoja.

Dunaj, 20. junija. Danes je poslanska zbornica nadaljevala drugo branje brambne predloge. V imenu Rusinov je govoril Konstantin Lewicki, ki je dejal, da Rusini pri tej priliki izjemoma opuste opozicijsko stališče, glasovali bodo za predloge, da dajo izraze udanosti do cesarja in do interesov monarhije, v kateri upajo dobiti enkrat pravice. V imenu Poljakov je govoril dr. German, ki je dejal, da bodo Poljaki, ne oziiraje se na nastala politična mesoglasja, glasovali za predlogo. Nato je govoril socialni demokrat Sever, za njim pa dr. Kramar, ki je tolmačil stališče večine bivšega enotnega češkega kluba. Dejalo je, da Čehi brambne reforme ne dovolijo vladi, ampak državi, prebivalstvu in cesarju. Češki narod je lojalna napram armadi in želi le, da bi bila tudi armada vedno lojalna napram češkemu narodu. Debata se nadaljuje.

ZA DRŽAVNE SLUGE.

Dunaj, 20. junija. V službeni pragmatiki je včeraj Slovenski klub soglasno glasoval za sluge, vpoštevajoč slabe razmere slug.

ŠKOF MARKOVIČ UMRL.

Banjaluka, 20. junija. Škof Marijan Marković je danes umrl.

ČEŠKI SOCIALNI DEMOKRATJE NA DUNAJU.

Dunaj, 20. junija. Češki socialni demokratje so sklenili pri dopolnilni volitvi za mandat pok. soc. dem. poslanca Silbererja postaviti lastnega kandidata.

ITALIJANI ARETIRALI TIROLSKE ZRAKOPLOVCE.

Inomost, 20. junija. Lekarnarja Müller in dr. Janowski, advokatski koncipient dr. Polaczek in ravnatelj podružnice »Anglo-banke« Mölleis so poleteli v zrakoplovu »Tirol« čez Alpe in Dolomite. V Cordennu, 30 km od Jadranskega morja, so se izkrcali, kjer so jih aretirali laški karabinieri, češ, da vohunijo. Prepeljali so jih v Porde-none in jih obdržali v zaporu. Predsednik tirolskega zrakoplovnega društva, cesarski svetnik Heigl, je posredoval pri laškem poslanstvu na Dunaju in pri laškem konzulu v Inomostu, da izpuste zrakoplovce.

VOLITEV PREDSEDNIKA AMERIŠKIH ZDRUŽENIH DRŽAV.

Cikago, 20. junija. Dosedaj ima Taft še vedno večino proti Rooseveltu.

BOLCANSKI ŽUPNIK UMRL.

Bolcan, 20. junija. Umrl je mestni župnik Jožef Trenkwalder, v starosti 62 let. Trenkwalder je bil več let tirolski deželni poslanec. Pripadal je konservativni stranki.

NESREČA NA ŽELEZNICI.

Lipsko, 20. junija. V bližini mesta sta trčila skupaj dva osebna vlaka. Tri osebe, med njimi vlakovodja, so ubite, 17 oseb je težko, pet oseb pa lahko ranjenih.

AVTOMOBILNA NESREČA.

Inomost, 20. junija. Namestniški svetnik grof Zezhy, ki se je vozil v avtomobilu s svojo svakinjo, je s svakinjo odletel iz avtomobila. Svakinja je težko, on lahko ranjen.

STRAŠNA NESREČA V ZRAKU.

Dva aeroplana trčila skupaj v zraku. — Dva francoska častnika se ubila.

Pariz, 20. junija. Mlada aviatika imela je veliko žrtev, a nesreča, ki se je pripetila v bližini Donaija, je prva te vrste. Poročnik 84. francoskega peš-

polka, Peignan in stotnik 41. topničarskega polka Dubois, sta se dvignila v zrak zgodaj zjutraj vsak na svojem Bayennejevem aerodramu. Zemljo je pokrivala megla, vsled česar častnika eden drugega nista mogla videti. Letela sta več sto metrov visoko z brzino 60 km na uro, ko sta trčila aparata skupaj. Aparata sta se takoj razbila, pilota sta pa padla na zemljo. Poročnik Peignan je bil takoj mrtev, stotnik Dubois je še dihal, ko je padel na zemljo, a je kmalu nato umrl.

ROPARJI V RUSIJI.

Varšava, 20. junija. Trije našemljeni roparji so vdrl v hišo trgovca Krolikowskega in zahtevali z napetimi revolverji od gospodarja 1000 rubljev. Ker jim zahtevane vsote ni hotel dati, so streljali nanj, oplenili hišo in pobeignili. Krolikowski je nevarno ranjen.

MILIJON MARK ZA USTANOVITEV VSEUČILIŠČA.

Draždane, 20. junija. Neki bogati meščan v Draždanih je daroval za ustanovitev zasebnega vseučilišča v Draždanih en milijon mark.

Gospod

UBALD PL. TRNKÓCZY

lekarnar

Ljubljani.

Na priporočilo gosp. Medic-a naročil sem bil za poskušnjo 1 zavoje Vašega »Sladin-čaja«. Ker pa je isti zmešan z nekoliko kuhanim kravjim mlekom mojemu 4 mesece staremu otroku tako ugajal, začela ga je moja žena redno z Vašim res izvrstnim »Sladnim čajem« (znamka »Sladin«) hraniti in otrok se ga je tako privadil, da bi sedaj brez njega skoro ne mogel biti. Zatorej Vas uljudno prosim, pošljite mi po četrti pošiljati takoj še nadaljnjih 6 zavojev Vašega »Sladnega čaja«, katerega bodem vsakemu najtopleje priporočal.

Škofljica, dne 12. februarja 1912.

Odličnim spoštovanjem udani

Vinko Ogorelec ml.,
lesni trgovec.

179

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306,2 m, sred. tlak 736,0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celzijju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm
19	9. zveč.	738,1	19,5	brezvetr.	jasno	
20	7. zjutr.	736,8	15,5	brezvetr.	jasno	0,0
	2. pop.	735,1	28,6	sl. jug	del. obl.	
Srednja včerajšnja temp. 20,2°, norm. 18,2°.						

Stanovanje

s tremi sobami in vsemi pritliklinami se odda za 1. avgust pod ugodnimi pogoji. Več se poizve na Franca - Jožefa cesti št. 3, II. nadstropje, na levo. 1930

Pletilni stroj

za pletenje nogavic itd., je naprodaj. Cena K 200.—. Več se izve na Sv. Jakoba nabrežju št. 29 v pritličju. 1954

Lična pritlična hiša

z lepim vrtom, v kateri je dobro vpepljana mala trgovina, blizu tobačne tovarne, se proda pod ugodnimi pogoji iz proste roke. — Naslov pove uprava lista pod št. 1945. 1945

ZAHVALA.

Vsem, ki so ob priliki smrti brata mojega na kakoršenkoli način izkazali mi svoje sožalje, se odkritosrčno zahvaljujem.

V Kamniku, dne 19. rožnika 1912.

DR. IVO ŠUBELJ.

URA z veržico za samo kron 2'20.
Vedel nakupa velike zaloge ur, razpošilja šlezjska tovarna: 1 prekrasno pozlačeno 36 ur idočo precizijsko-anker-uro z lepo veržico za samo K 2'20, ter 3letnim pisanim jamstvom. Pri nakupu 3 kosov cena K 6—, 5 kos. K 9—. Pošilja proti povzetju prusko-šlezjska izvozna trdka **A. Gelb, Krakov 340.**
Za neugajajoče denar nazaj. 3734

Gospod znan v boljših krogih, ki popolnoma pozna kraje ter je več slovenskega in nemškega jezika se išče. — Naslov pove uprava lista pod št. 1921

V Kamniku se oddajo 3 novo opremljene

sobe
za čas kopališke sezone.
Polzve se Mekinje, št. 48, ali Ljubljana, Resljeva cesta št. 30. 1831

Letošnje poletje v znamenju

Bata-čevlja

Dobiva se povsod.

Delauce

išče za stavbinska in kopalna dela 1596 (3)
tovarna za cement na Zidanem mostu.

Enonadstropna vila v Rožni dolini 250., obsegajoča 4 stanovanja, katerih vsako obstoji iz 2 sob, kuhinje in pritliklin, se pod ugodnimi pogoji takoj proda. Pojasnila daje lastnica v Rožni dolini št. 195. 1955

Sprejme se pod ugodnimi pogoji starejši, vojaščine prost 1958

pomočnik špecerist,

boljša moč, v trgovino pri A. Sušnik-u, na Zaloški cesti.

Cennakup

Ako se naznani, kaj se potrebuje, pošljem vsakemu ostanke dobre domače tkanine, kot: kanafase, oksforde, cefire, platno, tkanine, delene, krizete, brisače, saten, pisano tkanino itd., franco po povzetju
40—50 m I. kakovost K 17—
40—50 m II. kakovost K 22—

Fran Maršik, domači tkalec, Češka Čerma, pošta Nachod, Češko.

stanovanje

za družino 5 oseb se išče: 2—3 sobe s kuhinjo, najraje v pritlikju. Pogoji: senčnat vrt pri hiši, bližina župne cerkve, zdravnika, železnice, pošte in dobre gostilne. — Hiše z mnogimi strankami in gostilne izključene. Ponudbe z natančnimi podatki in ceno pod »Letovišče 1939« na upravo »Slovenca«. Na ponudbe brez cene se ne ozira. 1939

»DIE ZEIT«, zelo razširjen dunajski list, piše v št. 2908, Dunaj, sobota, dne 29. vinotoka 1910, na strani 10 pod naslovom: Narodnogospodarska revija »Časa«. Dalje »NAŠ OTROK« Časopis za vzgojo in varstvo otrok, Dunaj, V. letnik, št. 2, koncem maja 1907. — Potem: »NARAVNI NAČIN ZDRAVLJENJA« Glasilo za praktično higijeno na Dunaju decembra 1910. št. 421, 22. letnik pišejo sledeče:

Varčne gospodinje!

Dočim daste za vsa druga otroča redilna sredstva 1 do 3 K, velja »SLADIN« ali dr. pl. Trnkóczy-ja »SLADNI ČAJ« 1 zavojček z 1/4 kg samo 50 vin. Na tisoče otrok ga zavziva z najboljšim uspehom. — Glavne zaloge v Ljubljani lekarna Trnkóczy, zraven rotovža; na Dunaju v lekarnah Trnkóczy: VIII., Josefstadterstrasse 25; III., Radetzkyplatz 4; V., Schönbrunnerstrasse 19; v Gradcu, Sackstrasse 3.
Razpošiljanje po pošti. — Prva največja eksportna trdka. — Preizkušeno lekarniško blago. — Drogliške cene. — Mastin za živinorejce. — Telefon št. 190.

Sklep.

Hc 71/12—1

Na predlog g. dr. Ivana Šusteršiča, odvetnika v Ljubljani, kot upravitelja Jakob Bončarjevega konkurznega sklada dovoljuje se javna prodaja v konkurzni sklad spadajočih mlinskih izdelkov: moke, žita in otrobov in enega kosilnega stroja.

Na prodaj pride:
A v Domžalah: 260 kg pšenične moke, 50 kg ajdove moke, 50 kg moke za polento, 20 kg kaše, 20 kg ječmena, 50 kg ržene moke, 150 kg živinske in kurje klaje, 50 kg pšenice, 11 vreč moke za klajo št. 8 po 50 kg, 29 vreč ajdovih otrobov po 5 kg, nekaj ječmena, 20 vreč polentnega zdroba po 50 kg, 10.000 kg koruzne moke, 49 vreč moke, 49 vreč moke za polento št. 1 po 50 kg, 4 vreče (140 kg) koruznih otrobov, 8 vreč kaše po 50 kg, 4 vreče koruzne moke po 50 kg, 97 vreč moke po 80 kg, 1 vreča ajdove moke št. 7 3/4, 6 vreč po 100 kg št. 6 1/2, 1 vreča moke (100 kg) št. 6, 1 vreča 100 kg moke št. 6 1/2.

B na Količevem: 55 vreč kaše po 50 kg, 1013 vreč á 70 kg riževih otrobov, 10.000 kg pšenice.

Prodaja vršila se bode dne 27. junija t. l., in sicer ob 8. uri jutraj v Domžalah in ob 1. uri popold. na Količevem

Vzklicno ceno določil bode upravnik mase pri prodaji. Cenilni zapisnik je na ogled pri tem sodišču med uradnimi urami.

C. kr. okrajno sodišče Kamnik, oddelek II., dne 18. junija 1912.

Kranjska deželna banka v Ljubljani v deželnem dvorcu vhod v Gosposki ulici 2.

Obreduje hranilne vloge po 4 1/4 % brez vsakega odbitka. Obresti se pripišujejo glavnici polletno. Vloge v tekočem, giro-računu in na blagajniške liste po najugodnejših pogojih.	Daje komunalna posojila občinam, okrajnim in šolskim odborom ter zdravstvenim zastopom v 4 1/2 % komunalnih zadolžnicah.	Hipotekarna posojila v zastavnih listih po 4 1/2 %	Eskomptuje menice denarnih zavodov in daje lombardna posojila. Prodaja lastne pupilarno-varne komunalne zadolžnice in zastavne liste.	Banka je pupilarno varen zavod, ter jamči zanj dežela Kranjska. Uradne ure za stranke vsak delavnik od pol 9. ure dopoldne do 1. ure popoldne.
---	--	--	---	--

Vse predmete železninske stroke dobite najceneje pri veletrgovini z železnino „MERKUR“ Peter Majdič, Celje.
Solidno blago! 1251 Postrežba točna!

Posojila
po vseh kombinacijah na poljubno število let. Istotako plačanje starih dolgov in zjedinenje v novo posojilo pod mnogo ugodnejšimi pogoji. Diskretno in kulantno posredovanje. Dopisi na CIRIL GLOBOČNIK, nadzornik nizozemske zavarovalnice, Ljubljana, Elizabetna cesta 4. Prošnje samo pisмено. 1421 (Za frankature naj se priloži znamk za 30 vin.)

M. TUŠEK, LJUBLJANA
:: Stari trg 28 ::
trgovina s steklom, porcelanom, svetilkami, podobami in zrcali po najnižjih cenah
se priporoča prečistiti duhovščini in slavnim cerkvenim predstojništvom za lastno
■ umetno izdelovanje ■ slikanih cerkvenih oken.
Načrte in proračune na željo. -- Solidna postrežba.

Št. 18.755. **Razpis ustanove.** 1864

Letos se bosta oddali dve mesti
Jožefe Jallenove ustanove za sirote v letnem znesku po 84 K.

Pravico do te ustanove imajo od rojstva pa do 14. leta življenja revni otroci brez starišev, ki so bili rojeni v frančiškanski, šentpeterski ali šentjakovski fari v Ljubljani.

Prošnje je vlagati pri mestnem magistratu ljubljanskem
do vštetega 16. avgusta tega leta

in jim je priložiti rojstni in krstni list; prošnjo ima otrokov varuh podpisati in so v njej navesti vse rodbinske in gmotne razmere prosilca, ozir prosilke.

Mestni magistrat ljubljanski,
dne 7. junija 1912.
Župan:
Dr. Ivan Tavčar l. r.

Hiša na Poljanski c. za 81.351 K
z velikim vrtom, št. 6. — V njej je zavod Huth-Hans, se proda iz konkurzne mase Hren
na dražbi 25. t. m. ob 9. uri dopoldne
Podrobnosti pove okrajna sodnija ljubljanska ali pa konkurzni upravitelj
dr. F. Papež, odvetnik, Marije Terezije cesta 4.
1917